

SZÚCS LÁSZLÓ

Szavaik már nincsenek

Könyvbemutatón jártam a nyár végén, méghozzá igazi szórványkörnyezetben. A Beszterce-Naszód megyei Óradnán a település (és a közeli, festői Radnaborberek) múltjában és jelenében kalandoztak riportkötetet összerakva kollégáim a hazai magyar újságírók egyesületéből (MŰRE).

Már a terembe lépni sajátos élmény, apró színházterem, kis zenekari árokkal, sűgőlyukkal, de mintha semmi nem változott volna a kultúra e kopott hajlékában. Ha csak az nem, hogy időközben a magukat magyarnak vallók döntő többsége már messze eltávolodott az anyanyelvétől. Megmaradva római katolikus magyarnak. A riportkönyv bemutatójára megtelt ugyan a terem, de a kép csalóka, hiszen a közönség többnyire székelyföldi és magyarországi vendégekből verbuválódott. S bár senki nem igényelte az elhangzottak fordítását, a találkozó végén véletlenül fültanúja lehettem annak, amint néhány helybeli diák az előcsarnokban egymás közt románul vitatja meg a délutáni program (Óradnai Magyar Napok) részleteit. Amikor majd táncokat mutatnak be, természetesen magyar népviseletben. Talán énekelnek is.

Arról tanúskodik a kötet néhány írása is, hogy a többnyire tömbmagyar, nagyvárosi környezetből érkező újságíró kollégák nehezen dolgozták fel a nyelvvesztéssel egyidejű identitás-

őrzés élményét. (Hasonló érzésem volt, amikor nem egy alkalommal tapasztaltam, hogy korombeli, Amerikába, Kanadába települt ismerőseim gyermekei – akik már maguk is szülők – nem vagy csak nagyon rosszul, szórvány színvonalon beszélnek magyarul, miközben külsőségekben, indulatokban olykor magyarebbek, mint egy nemzeti szuvenírbolt kínálata.)

Véget ér-e a nyelv felejtésével, meg nem tanulásával a nemzeti identitás, esetleg egy átmeneti nemzedék sajátossága ez, hogy aztán a szórvány emléke már csak néhány ódon épületben, esetleg könyvekben maradjon meg? Annyi derűlátásra mégis lehet okunk, hogy százhatvan évvel ezelőtt még kevesebb magyart számláltak ugyanott, Óradnán, mint legutóbb. Csak azt nehéz feldolgozni, hogy szavaik már nincsenek ennek kimondására.